

EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2022 02 24
COM(2022) 67 final

2022/0046 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl pozicijos, kurios Europos Sąjungos vardu turi būti laikomasi Bazelio konvencijos dėl pavojingų atliekų tarpvalstybinių pervežimų bei jų tvarkymo kontrolės šalių konferencijos 15-ajame posėdyje, dėl tam tikrų tos konvencijos 6 straipsnio 2 dalies pakeitimų

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO DALYKAS

Šis pasiūlymas teikiamas dėl sprendimo, kuriuo nustatoma pozicija, kurios Sąjungos vardu turi būti laikomasi Bazelio konvencijos šalių konferencijos 15-ajame posėdyje, dėl pasiūlymo pakeisti šios konvencijos 6 straipsnį. Posėdį numatoma surengti 2022 m. birželio mėn.

2. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

2.1. Bazelio konvencija dėl pavojingų atliekų tarpvalstybinių pervežimų bei jų tvarkymo kontrolės

Bazelio konvencija dėl pavojingų atliekų tarpvalstybinių pervežimų bei jų tvarkymo kontrolės (toliau – Konvencija) buvo priimta 1989 m. kovo 22 d., o įsigaliojo 1992 m. Europos Sąjunga ir jos valstybės narės yra Konvencijos šalys¹. Prie Konvencijos yra prisijungusios 188 šalys.

Pagrindinis Konvencijos elementas – tam tikrų atliekų eksporto, importo ir tranzito kontrolės sistema, grindžiama sutikimo, apie kurį pranešama iš anksto, procedūra. Apie atliekų, kurioms taikoma Konvencija, eksportą turi būti iš anksto pranešama importo ir tranzito valstybių kompetentingoms institucijoms. Pranešimai teikiami raštu ir juose pateikiami Konvencijos V A priede nurodyti pranešimai ir informacija. Atliekos gali būti eksportuojamos tik jei ir kai visos susijusios valstybės duoda rašytinį sutikimą (Konvencijos 6 straipsnis).

Konvencijos kontrolės sistema taikoma pavojingoms atliekoms, apibrėžtoms Konvencijos 1 straipsnyje ir išvardytoms VIII priede, taip pat II priede išvardytoms atliekoms, t. y. buitinėms atliekoms ir buitinių atliekų ir tam tikrų plastiko atliekų deginimo proceso likučiams. Be to, Konvencijos IX priede yra išvardytos atliekos, kurioms Konvencija ir kontrolės sistema netaikomos, nebent tų atliekų sudėtyje būtų medžiagų, priskiriamų I priede nurodytai kategorijai, ir dėl tų medžiagų kiekio šioms atliekoms būtų būdingos III priede nurodytos pavojingos savybės.

2.2. Šalių konferencija

Bazelio konvencijos šalių konferencija – pagrindinis sprendimus pagal Konvenciją priimančias organas. Ji yra įgaliota atlikti priedų pakeitimus, o jos posėdžiai rengiami kas dvejus metus.

Bazelio konvencijos šalių konferencijos 15-asis posėdis rengiamas dviem etapais: pirmasis etapas surengtas internetu 2021 m. liepos 26–30 d., o kitas tiesioginis susitikimas vyks Ženevoje 2022 m. birželio 6–17 d.

2.3. Siūlomas Konvencijos pakeitimas

Rusijos Federacija pateikė Šalių konferencijos 15-ajame posėdyje svarstyti pasiūlymą, kuriuo siekiama iš dalies pakeisti Konvencijos 6 straipsnio 2 dalies pirmą sakinį (toliau – numatomas aktas)².

¹ Tarybos sprendimas 93/98/EEB dėl 1989 m. kovo 22 d. Bazelio konvencijos dėl pavojingų atliekų tarpvalstybinių pervežimų bei jų tvarkymo kontrolės patvirtinimo Bendrijos vardu (OL L 39, 1993 2 16, p. 1).

² Su pasiūlymo tekstu galima susipažinti Bazelio konvencijos svetainėje, žr. <http://www.basel.int/TheConvention/Communications/tabid/1596/Default.aspx>

Konvencijos 6 straipsnio 2 dalies pirmas sakinyss suformuluotas taip: „*Importuojanti valstybė siunčia pranešėjui atsakymą raštu, kuriuo sutinka su pervežimu nurodytomis sąlygomis ar nenurodydama jų, atsisako leisti pervežimą arba prašo pateikti papildomos informacijos.*“

Šiuo numatomu aktu siūloma pakeisti šį sakinį: įrašyti 30 dienų terminą, per kurį importuojanti valstybė turėtų išsiųsti pranešėjui atsakymą (sutikti su planuojamu pervežimu, atsisakyti leisti tokį pervežimą arba paprašyti pateikti papildomos informacijos). Be to, pasiūlyme tarp žodžių „*jų*“ ir „*atsisako*“ išbraukiamas kablelis, o vietoj jo įrašomas žodis „*arba*“.

Konvencija Sąjungoje įgyvendinama 2006 m. birželio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1013/2006 dėl atliekų vežimo³ (toliau – Atliekų vežimo reglamentas). Konvencijos pakeitimai įsigaliotų Europos Sąjungoje po to, kai jie būtų įgyvendinti iš dalies pakeitus šį reglamentą.

Pagal dabartines Sąjungai ir jos valstybėms narėms taikomas taisykles jau numatytas 30 dienų terminas, per kurį importuojanti valstybė turi atsakyti pranešėjui (žr. Atliekų vežimo reglamento 8 straipsnį). Tai taikoma ir kitoms EBPO šalims, kaip nustatyta EBPO sprendime⁴.

Sąjungai vienintelė praktinė pakeitimų, susijusių su Rusijos Federacijos pasiūlymu, pasekmė būtų susijusi su atliekų, apie kurias pranešama, eksporto į EBPO nepriklausančias šalis procedūra. Kadangi VIII ir II prieduose nurodytas atliekas pagal Atliekų vežimo reglamentą draudžiama eksportuoti į EBPO nepriklausančias šalis, Rusijos pasiūlymu padarytas pakeitimas būtų aktualus tik į sąrašą neįtrauktoms atliekoms (t. y. remiantis Rusijos pasiūlymu, EBPO nepriklausančios šalys, importuojančios į sąrašą neįtrauktas atliekas iš ES, turėtų atsakyti pranešėjui per 30 dienų), kurioms pagal Atliekų vežimo reglamento 3 straipsnio 1 dalies b punkto iii ir iv papunkčius taikoma sutikimo, apie kurį pranešama iš anksto, procedūra. Rusijos Federacijos pasiūlytas pakeitimas reikštų, kad tokiais atvejais importuojanti valstybė turėtų per 30 dienų atsakyti pranešėjui, pranešančiam apie iš Sąjungos į EBPO nepriklausančią šalį siunčiamą krovinį.

Konvencijos keitimo procedūra nustatyta Konvencijos 17 straipsnyje. Visi tokie pakeitimai privalo būti priimti Šalių konferencijos posėdyje. Pakeitimas tampa privalomas toms šalims, kurios deponuoja savo ratifikavimo, sutikimo, oficialaus patvirtinimo ar priėmimo dokumentus pagal Konvencijos 17 straipsnio 5 dalį, kurioje nustatyta: „*Depozitarijui perduodami saugoti atitinkami ratifikavimo dokumentai apie sutikimą, patvirtinimą ir pataisų priėmimą. Pataisos, priimtose pagal 3 ir 4 punktus, įsigalioja jas priėmusioms Šalims devyniasdešimtą dieną nuo tos datos, kai Depozitarijus gavo dokumentą apie ratifikavimą, sutikimą, oficialų patvirtinimą ar priėmimą mažiausiai trijų ketvirtadalių pataisas priėmusių Šalių arba mažiausiai dviejų trečdalių Šalių, priėmusių šio protokolo pataisas, jei tik tame protokole nenumatyta kitaip. Bet kuriai kitai Šaliai pataisos įsigalioja devyniasdešimtą dieną nuo tada, kai Šalis perduoda saugoti ratifikavimo raštą arba dokumentą, kad Šalis sutinka su pataisomis ir jas priima.*“ Todėl bet koks Konvencijos pakeitimas įsigalioja tik jei jį ratifikuoja, su juo sutinka, oficialiai patvirtina arba priima trys ketvirtadaliai Konvencijos šalių (taigi 141 šalis).

Konvencijos tekstas yra iš dalies keistas vieną kartą: į Konvenciją įtrauktas 4A straipsnis, o vėliau – VII priedas („Pakeitimas dėl Bazelio draudimo“). Dėl šio pakeitimo Šalių

³ OL L 190, 2006 7 12, p. 1.

⁴ Sprendimas dėl naudoti skirtų atliekų tarpvalstybinio vežimo kontrolės peržiūros, <https://legalinstruments.oecd.org/en/instruments/OECD-LEGAL-0266>.

konferencija susitarė 1995 m. surengtame savo trečiajame posėdyje, o 2019 m. pakeitimas įsigaliojo jį ratifikavusioms šalims.

3. POZICIJA, KURIOS TURI BŪTI LAIKOMASI SĄJUNGOS VARDU

- (1) Sąjunga neturėtų pritarti Rusijos Federacijos pasiūlytam Konvencijos 6 straipsnio 2 dalies pakeitimui.
- (2) Pirmoji pakeitimo dalis (30 dienų terminas, per kurį importuojanti valstybė turi atsakyti pranešėjui) nepadarytų jokio didelio pokyčio Sąjungoje ir jos valstybėse narėse, nes siūlomame pakeitime nustatytas 30 dienų terminas, per kurį importuojančios valstybės turi atsakyti pranešėjui, jau taikomas daugumai krovinių, apie kuriuos pagal Sąjungos teisę praneša ES ir jos valstybės narės (išskyrus į sąrašą neįtrauktas atliekas, eksportuojamas į EBPO nepriklausančias šalis). Juo taip pat nebūtų pakeistos pranešimus gaunančių ES ir jos valstybių narių pareigos, nes 30 dienų terminas, per kurį reikia pateikti atsakymą, jau taikomas pagal ES teisę.
- (3) Antra pakeitimo dalis (kablelio pakeitimas žodžiu „arba“) neatrodo reikalinga ir gali nulemti teisinį netikrumą. Pagal dabartinę formuluotę yra pakankamai aišku, kad importuojanti valstybė gali atsakyti pranešėjui trimis skirtingais būdais (sutikti su pervežimu, atsisakyti leisti pervežimą arba paprašyti pateikti papildomos informacijos). Todėl šio sakinio keisti nereikia.
- (4) Konvencijos keitimo procedūra yra labai sudėtinga ir ilga, ypač todėl, kad pagal tą procedūrą pakeitimas įsigalioja tik po to, kai kiekviena šalis užbaigia vidaus ratifikavimo procesą ir kai tą pakeitimą ratifikuoja trys ketvirtadaliai visų šalių. Be to, šio pakeitimo poveikis galiausiai gali būti ribotas, nes pakeitimai privalomi tik juos ratifikavusioms šalims. Todėl siūlomas pakeitimas nepadės efektyviai pagerinti Konvencijos veiksmingumo, nes juo bus pradėta ilga ir sudėtinga procedūra Konvencijoje nustatyta tvarka ir jos šalims.
- (5) Nors Sąjunga ir nepitaria siūlomiems pakeitimams, ji turėtų pabrėžti, kad šalys turėtų skatinti efektyviau taikyti pranešimo procedūrą pagal Bazelio konvenciją. Tai reiškia, kad, be kita ko, galėtų būti nustatyti kiti atsakymo pateikimo pranešėjams terminai (visų pirma tranzito valstybėms), skatinama naudoti elektroninio keitimosi duomenimis sistemas arba į Bazelio konvencijos sistemą įtraukti sąvoką „išankstinį leidimą turinys įrenginiai“, kuri numatyta EBPO sprendime dėl tarpvalstybinio atliekų vežimo. Tam tikros su šiais klausimais susijusios procedūros pagal Konvenciją jau pradėtos: jos yra naudingos, tačiau kol kas rezultatų gauta nedaug. Sąjunga turėtų pabrėžti šių klausimų svarbą ir įvertinti galimybę juos spręsti įgyvendinant esamas arba naujas iniciatyvas, dėl kurių Konvencija nebūtų keičiama. Sąjunga turėtų būti atvira tokioms galimoms iniciatyvoms.
- (6) Galiausiai reikėtų pažymėti, kad, nors siūlomo pakeitimo priėmimas neturėtų aiškos pridėtinės vertės, jis Sąjungos interesų nepažeistų.

4. TEISINIS PAGRINDAS

4.1. Procedūrinis teisinis pagrindas

4.1.1. Principai

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 218 straipsnio 9 dalyje numatyti sprendimai, kuriais „*nustatomos pozicijos, kurios Sąjungos vardu priimamos susitarimu įsteigta*

organe, kai tam organui reikia priimti teisinę galią turinčius aktus, išskyrus aktus, papildančius arba pakeičiančius susitarimo institucinę struktūrą“.

Sąvoka „*teisinę galią turintys aktai*“ apima aktus, turinčius teisinę galią pagal aptariamą organą reglamentuojančias tarptautinės teisės normas. Ji taip pat apima priemones, kurios nėra privalomos pagal tarptautinę teisę, tačiau „*gali stipriai paveikti Sąjungos teisės akto leidėjo priimamų teisės aktų [...] turinį*“⁵.

4.1.2. Taikymas aptariamuoju atveju

Bazelio konvencijos šalių konferencija yra Konvencija įsteigtas organas.

Aktas, kurį turi priimti Šalių konferencija, yra teisinę galią turintis aktas. Vadovaujantis Konvencijos 18 straipsniu, numatomas aktas bus privalomas pagal tarptautinę teisę. Jis gali paveikti ES teisės aktą, t. y. 2006 m. birželio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1013/2006 dėl atliekų vežimo, turinį. Šiuo reglamentu įgyvendinama Konvencija, *inter alia*, nustatant eksporto iš Sąjungos, importo į ją ir vežimo iš vienos valstybės narės į kitą procedūras.

Numatomu aktu Susitarimo institucinė struktūra nepapildoma ir nekeičiama.

Todėl siūlomo sprendimo procedūrinis teisinis pagrindas yra SESV 218 straipsnio 9 dalis.

4.2. Materialinis teisinis pagrindas

4.2.1. Principai

Sprendimo pagal SESV 218 straipsnio 9 dalį materialinis teisinis pagrindas pirmiausia priklauso nuo numatomo akto, dėl kurio Sąjungos vardu nustatoma pozicija, tikslo ir turinio. Jeigu numatomu aktu siekiama dviejų tikslų arba jį sudaro dvi dalys ir jeigu vieną iš tų tikslų ar dalių galima laikyti pagrindiniu tikslu arba pagrindine dalimi, o kita dalis ar kiti tikslai yra tik papildomi, sprendimas pagal SESV 218 straipsnio 9 dalį turi būti grindžiamas tik vienu materialiniu teisiniu pagrindu – tuo, kurio reikalauja pagrindinis ar svarbesnis tikslas arba dalis.

4.2.2. Taikymas aptariamuoju atveju

Pagrindinis numatomo akto tikslas ir turinys yra susiję su aplinkos apsauga.

Todėl siūlomo sprendimo materialinis teisinis pagrindas yra SESV 192 straipsnio 1 dalis.

4.3. Išvada

Siūlomo sprendimo teisinis pagrindas turėtų būti SESV 192 straipsnio 1 dalis kartu su SESV 218 straipsnio 9 dalimi.

⁵ 2014 m. spalio 7 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Vokietija prieš Tarybą*, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, 61–64 punktai.

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl pozicijos, kurios Europos Sąjungos vardu turi būti laikomasi Bazelio konvencijos dėl pavojingų atliekų tarpvalstybinių pervežimų bei jų tvarkymo kontrolės šalių konferencijos 15-ajame posėdyje, dėl tam tikrų tos konvencijos 6 straipsnio 2 dalies pakeitimų

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 192 straipsnio 1 dalį kartu su 218 straipsnio 9 dalimi,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

- (1) 1992 m. įsigaliojusią Bazelio konvenciją dėl pavojingų atliekų tarpvalstybinių pervežimų bei jų tvarkymo kontrolės (toliau – Konvencija) Sąjunga patvirtino Tarybos sprendimu 93/98/EEB dėl 1989 m. kovo 22 d. Bazelio konvencijos dėl pavojingų atliekų tarpvalstybinių pervežimų bei jų tvarkymo kontrolės patvirtinimo Bendrijos vardu⁶;
- (2) Konvencijos 15 straipsnio 5 dalies b punkte nustatyta, kad Šalių konferencija nagrinėja ir prireikus priima Konvencijos pakeitimus;
- (3) Šalių konferencija 2022 m. birželio mėn. vyksiančiame 15-ajame posėdyje turi apsvarstyti galimybę priimti Rusijos Federacijos pateiktus Konvencijos 6 straipsnio 2 dalies pakeitimus. Tuo pasiūlymu siekiama nustatyti 30 dienų terminą, per kurį importuojanti valstybė turi atsakyti apie atliekų vežimą informuojančiam pranešėjui, ir įtraukti kitą pakeitimą, kuris siūlomas kaip redakcinio pobūdžio pakeitimas;
- (4) būtina nustatyti poziciją, kurios Sąjungos vardu turi būti laikomasi Šalių konferencijoje, dėl šio pasiūlymo, nes juo iš dalies keičiamas Konvencijos tekstas ir todėl jis turi teisinę galią. Toks Šalių konferencijos priimtas aktas būtų privalomas Sąjungai ir galėtų stipriai paveikti Sąjungos teisės aktų, t. y. 2006 m. birželio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1013/2006 dėl atliekų vežimo⁷, turinį;
- (5) Sąjunga neturėtų pritarti minėtiems Konvencijos pakeitimams, nes tam, kad jie įsigaliotų, reikėtų užbaigti ilgą ir sudėtingą įsigaliojimo procedūrą, taigi atrodo neproporcinga pradėti tokią procedūrą dėl pakeitimo, kurio tikslus galima pasiekti kitomis priemonėmis. Sąjunga veikiau turėtų būti atvira iniciatyvoms, kuriomis siekiama užtikrinti, kad būtų efektyviau taikoma sutikimo, apie kurį pranešama iš anksto, procedūra, su sąlyga, kad jų taikymo sritis yra platesnė nei Šalių konferencijos 15-ajam posėdžiui pateikto pasiūlymo taikymo sritis, jos atitinka bendrąją Sąjungos

⁶ OL L 39, 1993 2 16, p. 1.

⁷ OL L 190, 2006 7 12, p. 1.

politiką bei tikslus ir dėl jų nereikia iš dalies keisti Konvencijos. Reikėtų pažymėti, kad, nors siūlomo pakeitimo priėmimas neturėtų aiškios pridėtinės vertės, jis Sąjungos interesų nepažeistų,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

1. Pozicija, kurios Sąjungos vardu turi būti laikomasi Bazelio konvencijos šalių konferencijos 15-ajame posėdyje, yra nepritarianti Rusijos Federacijos pateiktiems Konvencijos 6 straipsnio 2 dalies pakeitimams.
2. Jeigu Bazelio konvencijos šalių konferencijos 15-ajame posėdyje bus pateikta kitų pasiūlymų, kaip užtikrinti, kad būtų efektyviau taikoma sutikimo, apie kurį pranešama iš anksto, procedūra, Sąjunga turi pritarti šiems pasiūlymams tokiomis sąlygomis:
 - (a) jais siekiama užtikrinti, kad būtų efektyviau taikoma ta procedūra: sprendžiamas vėlavimo klausimas ir problemos, su kuriomis eksporto, tranzito ar importo valstybės susiduria tvarkydamos pranešimus, taip pat remiamas sutikimo, apie kurį pranešama iš anksto, procedūros skaitmeninimas, kad atliekas būtų galima vežti iš vienos valstybės į kitą nepagrįstai nedelsiant, jei atitinkami kroviniai atitinka Konvencijos nuostatas, – nereikalaujant daryti Konvencijos pakeitimų;
 - (b) jais prisidedama prie atliekų tvarkymo aplinkai saugiu būdu ir perėjimo prie pasaulinės žiedinės ekonomikos ir
 - (c) jais remiamas tinkamas Konvencijoje nustatytų kontrolės mechanizmų įgyvendinimas ir prisidedama prie teisinio šios srities aiškumo.

2 straipsnis

Atsižvelgdami į Šalių konferencijos 15-ojo posėdžio eigą, Sąjungos atstovai, pasikonsultavę su valstybėmis narėmis per koordinacinius pasitarimus vietoje, be papildomo Tarybos sprendimo gali susitarti dėl 1 straipsnyje nurodytos pozicijos koregavimo.

3 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Komisijai.

Priimta Briuselyje

*Tarybos vardu
Pirmininkas*